

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Tertia imagine vitæ actiuæ, & contemplatiuæ. Cap. xvj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

vt in perpetuum insecudam derelinquat, sed vt interim, dum tempus est, lata, & quietam reddat. Dicit itaque illi: Anna cur fles? & quare non comedis? & quamobrem affligitur cor tuum? Numquid non ego melior tibi sum, quam decem filij? O efficax anima consolatio! Nam si Deum possidet, si eius conspectu gaudet, si sponsi amore, atque alloquio perfruitur, no est cur ex absentia filiorum se tristitia, & maerore coficiat. Non solum quia melius est Deum, salutem vtique, & vita animae possidere, quam sine possessione Dei, in animo tepido, & propriae salutis obliuio decere, imo, & innumeros filios generare. Nam quid prodest homini si vniuersum mundum luceatur, anima vero suae detrimentum patiat? Verum etiam, quia anima Deum possidens, & intellectu, atque affectu iugiter suo creatori inherens, sine dubio non erit sterilis, sed aut rationis efficacia, aut sanctitatis exemplo, aut (si ad id vocata sit) doctrinae verbo filios edet, liberis Phenenna, hoc est, animae tepida, atque distractae, potiores. Iam ergo hac consolatione animata, faciat, quod Anna, & speret in Domino, quia cum minus putauerit, filios ex sponso concipiet.

Quidnam fecit Anna? Primum quidem surrexit, postquam comederat, & biberat in Silo. Comedit igitur & virtutum pane se reficiat, bibat, & aqua compunctionis se faciat, imo & vino doloris peccatorum se inebriet; Nec timeat oburgationem Helij, tepidi facerdotis, qui aestimauit eam temulentam, & dixit: Vtique ebria eris; digere paulisper vinu, quo mades. Hanc, inquam, reprehensionem non timeat, quia haec ebrietas ex vino compunctionis procedens, summa sobrietas est, & verè se poterit excusare. Nequaquam, Domine mi, na anima infelix nimis ego sum, vinumq; delectationis mundanae, & omne quod inebriare potest, non bibi, sed effudi animam meam in conspectu Domini. Deinde hoc pane, & vino refecta, surgat, mundana deserens, & creaturaru affectus, & cogitationes abiiciens, ingrediatur templu cordis sui, & oret ad Dominum fles largiter, & ex multitudine doloris, ac maeroris, ita loquatur. Domine exercituum, si respiciens videris afflictionem famulae tuae, & recordatus mei fueris, nec oblitus ancilla tuae, dederisque seruae tuae sexum virilem, fructum scilicet animarum, quae verè & ex animo se ad vitam virtutis conuertant: Dabo eum Domino omnibus diebus vitae eius, neque hunc filium meis viribus, aut labori ascribam: Nouacula, inquam, non ascendet super caput eius, quia opus huiusmodi ad inanem gloria non referam. Hac oratione, zelo animarum accessa se fieri filiorum matrem, & proximorum adiutricem efflagitet. Recordabitur profecto eius Dominus, & post circulum dierum, cum scilicet iam erit tempus concipiendi, & pariendi (nam omnia tempus habent) concipiet ex sponso verbum efficax, & validum, & pariet filium, vocabitque nomen eius Samuel, eo quod à Domino postuisset eum. Quidnam hoc, quod ista anima vocat filium Samuelem, id est, postulatam, vel positam à Deo? Nisi quod verbum suum implens, & debitam fidelitatem Deo seruans, fructu animarum, non sibi tribuit, sed Deo intentione sincerissima ascribit: Vocat enim eum postulatam, quia non industria tantum sua eam genuit, sed à Domino orando, flendo, & postulando promeruit.

Haec igitur duae uxores Helcanae, duas vitas, actiuam, & contemplatiuam, iam aliquantulum proficientes, nondum tamen perfectas, significant. Proficientes quidem, quia illa generat filios, & non sine fructu, & animarum emolumento laborat: haec verò gemit, & talis est, vt filium à Deo impetret, & sociam conuitia sine indignatione sustineat. Sed nodu perfectae sunt:

A quia actiuam, suo labori externo, & no amori interno, nec precibus, proximorum salutem arrogat, & contemplatiuam, nec dum saeculo mortua est, siquidem aliorum obmurmurationibus impetita, non aequanimiter sustinet, sed pra tristitia dolet, & ingemiscit. Hoc tamen non mirum esse alicui debet, quia omnia tempus habent. Veniet sane tempus cum iniuriaru nullam rationem habebit, cum spe diuinae promissionis erecta & caelestibus consolationibus satiata, optime in illam quadrabit. Et vultus illius non sunt amplius in diuersa mutati: illa namque vniformitas vultu, non se amplius in diuersa mutantium (vt Rupertus ait) nihil aliud est, quam identitas cogitationum, & valde intenta earundem perseverantia precum. Haec faciet, vt & iniurias imperfectorum contemnat, & obmurmurationes in se ipsis confidentium irideat.

De tertia imagine vitae actiuae, & contemplatiuae.

CAPVT XVI.

ERTIA imago vitae actiuae, ex duabus vxoribus Iacob, filiabusque Laba, Lia, & Rachele, defumitur. Habebat enim Laban (vt sacra narrat Historia) duas filias, nomen maioris Lia, minor verò appellabatur Rachel: sed Lia lippis erat oculis: Rachel decora facie, & venusto aspectu. Istarum illa prior, quae laboriosam vel fatigatam sonat, vita in actione positam innuit. Nam, & labor in actione est, & qui curarum onere premitur, molestiis, ac sollicitudinibus fatigatur. Haec verò, quae ouem, vel pascerem, vel visum principium significat (vt placuit Beatissimis Cypriano, & Gregorio) vitam praefert in contemplatione constitutam. Nam sicut ouis mansueta, simplicitate gaudet, caelesti doctrina pascitur, atque verbi diuini consideratione perfruitur. Quod his verbis docuit Gregorius. Has vtriusque (scilicet vitas) si aut ante nos dictum est, duae beati Iacob mulieres signauerunt. Lia videlicet, & Rachel. Lia quippe interpretatur laboriosa, Rachel verò, ouis, vel visum principium. Actiuam autem vitam laboriosa est, quia defudat in opere, contemplatiua verò simplex, ad solum videndum principium anhelat, videlicet ipsum qui ait: Ego sum principiu, propter quod, & loquor vobis.] Licet autem dixerimus vitam contemplatiuam, tempore, & dignitate esse maiorem, non mirum, si nunc actiuam per Liam maiorem sororem, & contemplatiuam per Rachelem minorem signetur; quia post humani generis lapsum, vita actioni dedita in quocumq; viro iusto maior, id est prior est, quam vita contemplationibus diuinis addicta. Vnde recte Beda: Prior est in eruditione hominis labor boni operis, quam requies contemplationis. Seruiuit Iacob pro Rachele septem annis nulla facta mentione Lia, qui pauci illi videbatur, pra amoris magnitudine. Quia licet vir iustus opera iustitiae diligat, & occupationes vitae actiuae non respiciat, non tamè haec propter semetipsam experit, sed beneficio illius ad puritatem animi, ad quietem mentis, & ad Dei contemplationem venire concupiscit. Nec mirum est, quod ingens labor pro coniugio huius vitae susceptus, leuis, & nullius momenti videatur, quia amor vehemens, quo iustus Dei contemplationem, id est, veram sapientiam amplectitur, assium laboris temperat, & sensum molestiae occurrentis euacuat. Quid miraris (inquit Richardus de sancto Victore) secundum magnitudinem pulchritudinis, erat magnitudo dilectionis. Certè, si in laudem sapientiae aliquid tentare volueris, minus erit quantumq;

1. Reg. 1. 18.

Ruper. 3. in cant. n. illud c. 4. Vulnera sibi cor meum, &c.

Gene. 29. 16.

Cyp. de car. op. Chri. in praesent.

Greg. 14. in Ezech.

Ioa. 8. 25.

Beda in Genes. 29.

Richard. Beniam. in orat.

Sapient. 7.
29.Genes. 29
26.Bern. ser.
46. in c. 1.2. Thess. 3.
10.
Psal. 118.
104.

dixero. Quid enim sapientia ardentius diligitur dulcius possidetur? Eius decor omnem superat pulchritudinem, eius dulcor omnem excedit suauitatem. Est enim (vt ait quidam) speciosior sole, & super omnem stellarum dispositionem, luci comparata inuenitur prior. Hanc amaui, & exquisiui à iuuentute mea, & quæsiui sp̄sam mihi eam assumere, & amator factus sum formæ illius.] Tantus amor, tanta dilectio, tantum diuinæ cognitionis desiderium, quidni labores mortificationis, & bonorum operum tēperet, quibus luctator Iacob ad vitæ contemplatiuæ possessionem ascendit?

Sed prius Sancto Patriarchæ Lia minus grata, ac minus formosa, in coniugem data est, quàm Rachel pulchram, pro qua seruiert, & quam semper concupierat, in vxorem acciperet. Labiam focero, non sine rationis pretextu se excusante; quia nō est (inquit) in loco nostro consuetudinis, vt minores ante tradamus ad nuptias.] Et similiter viro religioso prius actualis vita coniungitur, quàm contemplatiua diu desiderata copuler. Prius ad fletum pro peccatis commissis, ad mortificationem sui, ad vniuersarumque acquisitionem virtutum permouetur; & postea ad rerum diuinarum contemplationem incitatur. Prius debet seipsum à fœditate imperfectionum remouere, & bonis actibus, tamquam pretiosis vestibus exornare; & deinde poterit cubile regium ingredi, vt cupitis sanctæ dilectionis fruatur amplexibus. Quod si quis à sæculo discedens & in statum religionis veniens, statim cupiat ad contemplatiuæ vitæ delicias admitti, priusquàm seculares affectus cohibeat, & vitia inueterata mortificet, dicatur illi, quia non est in loco nostro consuetudinis, vt minores filias ante tradamus ad nuptias. Nos spiritu diuino directi, atque Ecclesiæ legibus gubernati, non consueuimus ad quietem orationis, & contemplationis admittere, quos labor mortificationis non examinat, & vita pura, atque illibata non approbat. Quare sapienter Bernardus. En forte appetis & ipse contemplationis quietem, & bene facis, tantum ne obliuiscaris flores, quibus lectulum sp̄sæ legis aspersum. Ergo cura & tu, tuum similiter circumdare bonorum floribus operum, virtutum exercitio, tamquam flore fructum, sanctum otium prauenerit. Alioqui delicato satis otio dormitare vales, si non exercitatus quiescere appetas, & Liæ fecunditate neglecta, solis cupias Rachelis amplexibus oblectari. Sed & præposterus ordo est ante meritum exigere præmium, & ante laborem sumere cibum, cum dicat Apostolus: Quinon laborat, non manducet.] A mādatis tuis intellexi (inquit) vt scias nisi obedientiæ mandatorum contemplationis gustum penitus non deberi. Non igitur putes de propria amore quietis, sanctæ obedientiæ actibus, seniorumve traditionibus præiudicium vllatenus faciendum. Alioqui nō dormiet tecum sponsus in lecto vno, illo præfertim, quem tibi pro obedientiæ floribus, acutis, atque vitiis inobediētæ aspersisti. Propter quod nō exaudiet orationes tuas, vocatūque non veniet. Nec enim dabit inobedienti copiam sui tantus obedientiæ amator, vt mori quàm nō obedire maluerit. Hactenus ille.

Istum duarum vitarum ordinem, quem infra magis enodabimus, non solum Liæ, & Rachelis docet historia, & sanctarum religionum approbat consuetudo, verum etiam Domini internum testatur alioquium. Solet enim Dominus, quos in contemplationis gratiam videt nimis propensos, nunc desolationibus affligere, nunc ariditate cordis impetere, nunc in ipso orationis tēpore benignissimè in opera mor-

A tificationis inclinare, vt sciant se prius pro Lia laborare debere, vt ea in coniugem accepta, ad Rachelis dulcedinē, suauitatemque perueniant. O quoties ego in mea paupertate sum istam Domini legē expertus sæpe enim quadam sancta meditatio inflammatus, quietem mētis meæ, tranquillitatemque cupiebam diuinam lucem ad contemplandum appetebam, & ardentissimam mei creatoris dilectionem suspirabam. Et nescio quomodo dicebatur mihi: Vbi est humilitas: vbi est mansuetudo: vbi est obedientia: vbi aspernatio tuæ contemptus sæculi despectio omnium terrenorum? Ista quare, ista postula, pro istis elabora: & postea ad contemplationis gratiam admitteris. Gaudio autem hanc experiētiam meam (ne illudat) in magno contemplatore Richardo reperisse. Quæadmodum (inquit) Lia supponitur, dū Rachel speratur, facile recognoscunt, qui hoc quàm sæpe contingat, nō tam audiēdo, quàm experiendo didicerunt. Sæpe contingit, vt animus antiquæ conuersationis fordibus minus mundatus, & ad caelestium cōtemplationem nondum idoneus, dum se in cubiculo Rachel collocat, dum se in eius amplexus totum parat, dum illam iam sese tenere putat, subito, & inopinatè inter amplexus Liæ se esse deprehendat. Quid enim Scripturam sacram, nisi Rachel cubiculum dicimus, in qua sapientiam diuinam, sub decenti allegoriarum velamine latitare nō dubitamus? In tali cubiculo Rachel toties quæritur, quoties in lectione sacra spiritualis intelligentia indagatur. Sed quamdiu adhuc ad sublimia penetranda minimè sufficimus, diu cupitam, diligenter quæsitam Rachel, nōdum inuenimus. Incipimus ergo gemere, suspirare, nostram cæcitatem non solum plangere, sed erubescere. Dolētibus ergo nobis, & quærentibus, vnde hæc cæcitatem meruimus, occurrunt mala, quæ fecimus. Quinimò ipsa diuina lectio, nobis nolētibus, & aliud quiddam in ea molentibus, fœditatem nostram frequenter ingerit, & corda nostra in eius consideratione compūgit. Quoties ergo in diuina lectione pro cōtemplatione cōpunctione reperimus, in cubiculo Rachel, nō ipsam, sed Liam nos inuenisse nō dubitemus.] Implemus ergo hebdomadam dierum huius copulæ] qua vitæ actiua, eiusque occupationi laboriosæ coniungimur. D & Rachel quoque dabitur nobis pro opere, quo seruituti sumus Domino septem aliis annis. Neque enim contemplatiui istam in sponsam accipiunt, vt omnino quiescant, & ab externis laboribus sequestentur, sed vt quasi milites denuo ad prælium accedentes, robustius aduersus demones pugnent, & in aliis vitia, atque in se ipsis imperfectionum reliquias profligare festinent. Si enim acquieuerimus huic placito, Rachel ducemus vxorem, & potius nuptiis optatis sine dubio amorem huius priori præferemus, pro qua, ne scilicet auferatur à nobis, libenter seruiemus septem, imò, & innumeris annis aliis.

Sed alias huius imaginis partes meditemur, videbimusque perfectiorem vitæ actiua, & cōtemplatiua gradum, maioremque vtriusque amplitudinem, atque præstantiam Lia namque concipit, nō vnum tantum, sed plures filios, nō abiectos, vt Phenenna, sed illustres, & nominatos, qui populi Dei patres, & duces habeantur. Hoc verò magna perfectio actionis est, plures filios Christo generare, eosque in virtutis perfectionem attollere, & non pusillos spiritu derelinquere. Gloriosius fuit Ambrosio vnum Augustinum conuertisse, quam plures alios inferioris notæ ad fidem suis disputationibus pertraxisse, ita multo erit gloriosius aliquos ad virtutem allicere, ad perfectionem euehere, ad veram puritatem euocare, quàm plurimos, qui vitæ cōmunem sectantur, & iā

cadunt,

Richard. in
Benta. vii.
nor. c. 4.

Psal. 111.
9.Psal. 44.
17.Genes. 30.
1.Genes. 30.
3.Augu. in
Psal. c.
56.
Rich. Be-
ni. minor.
c. 29.

cadunt, iā resurgunt, aliqui notitia Catholica religionis imbuerent. Iſtis cōpetit illa laudatio: Disperſit, dedit pauperibus, iuſtitia eius manet in ſæculū ſæculi.] Quia in pauperes, hoc eſt, in homines virtutis indignos elemoſynas ſpirituales effundit. Illis verò conuenit alia eiſdem psalmiſta laus, quæ multò maior eſt, atque præſtantior. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij, cōſtitues eos principes ſuper omnem terram. Nam filios Deo generant, qui patribus anti- quis virtute ſunt ſimiles, qui poſſunt populo Dei præfici, & greges animarū gubernare. Rachel verò cernens, quòd infæcunda eſſet, inuidit forori ſuæ, & ait marito. Da mihi liberos, alioquin moriar.] Iſtud etiam magna eſt perfectio cōtemplationis, cum ſcili- cet anima, iā igne diuini amoris flagrat, vt non ſola velit ſuum creatorem diligere, ſed omnes cupiat ad eius amorem, & obſequium reuocare. Non vult ſola deliciis affluere, non vult ſola dono puritatis a- bundare, non vult ſola in ſancam Siō, in ciuitatem cæleſtem admitti; ſed alios curat ſecum deducere, & bonorum, quæ poſſidet, cupit eſſe conſortes. Quis non hic videat charitatem perfectam, non quidem parcam ſed liberalem, non anguſtam ſed amplam, quæ alios quærit, inter quos ſua bona diſtribuat?

Vtraque ſoror, quo tempore filios non edit (quia vna ſterilis eſt, & altera concipere, & parere deſiuit ancillas quærit, quæ vtriuſq; nomine liberos ex ma- rito concipiat. Vnde Rachel ait viro ſuo: Habeo famulam Balam, ingredere ad illam, vt pariat ſuper genua mea, & habeam ex illa filios.] Et rursus Lia ſentens, quòd parere deſiſſet, Zelpham ancillam ſuam marito tradidit. Facile eſt hic actiua, & cōtem- platiua vitæ conſiderare perfectum. Nā cōtempla- tiua ancillam ſuam, id eſt, turbam affectuum ſuorum cohibet, & recta appetendo, cæleſtiæque cogitando, Chriſto ſubiicit, vt ex eo intelligentias ſpirituales concipiat. Et actiua quoque ſeruam ſibi datam, ſcili- cet donorum naturalium copiam, qualia ſunt, ſcien- tia, eloquentia, tractātorum negotiorum dexteritas; non iam ſibi ipſi, ſed Chriſto cōſecrat, & promptiſ- ſima voluntate ſubmittit. Ex hac copia donorum fi- lios ſuſcipit, dū his, & ſimilibus donis, non ad faſtū, & ambitionem vitur, ſed in Dei honorem, & ani- marum ſalutem impendit. Filius quidā Liæ egreſſus in agrum mandragoras tempore meſſis triticeæ re- petit, matris que tradidit; quas Rachel videns petit, & annuente Lia accipit, atque præ illarum deſiderio coniugis ſui intermitit amplexus. Et hic non modi- cam perfectionem video. Si enim filius actiua vitæ eſt bonum opus, & mandragoræ (vt aiunt Auguſti- nus, & Richardus Victorinus) honorem, ac famam deſignant. quid eſt, Liam mandragoras Racheli cōmittere, niſi actionem, appetitum laudis, vt ipſum moderetur, & comprimat, conſiderationi ſubiicere? Et quid eſt Rachelem pro mādragoris ſe marito pri- uare complexu, niſi vitam cōtemplatiuam pro mor- tificatione vani honoris, & inanis gloriæ conculca- tione, quæ meditatione tantæ vanitatis gignitur, in- terim alias meditationes altiores rerum diuinarum omittere? Itaque actio in hoc magnæ perfectionis præbet inſigne, quòd laudem humanā ex bonis ope- ribus ortam, rationi, & affecti contemnendam tra- dit; & cōtemplatio in hoc ſuam circumſpectionem, & prouidentiam oſtendit, quòd pro recta in bonis actionibus intentione ſeruanda, inanitatem munda- narū rerum conſiderat, & aut myſteriorum Chriſti, aut diuinarum perfectionum intuitum intermitit. Lia, datis mandragoris iterum incipit parere, & non ſemel, ſed ter parit, & Rachel quoque ablato ſteri- litatis opprobrio, iā ſecundatur, & parit. Quia pro-

A ſtrato appetita laudis humana, actio valde vtilis proximis eſſe conſpicitur, & ſummi Dei gloria, pro- fectu proprio, & proximorum ſalute tribus fructi- bus exornatur. Nec non & Rachel, Ioseph ac Ben- jamin mater efficitur, quia oratione, ac deſideriis fi- lium dextera, id eſt, proſperum euentum, proximis ad Deum redeuntibus impetrat, & ſalutis eorum gignit augmentum.

B Ecce quomodo vtraque vita ſæcunda eſt, vna la- borando; altera orando, & vtraque affectu intentio- nis puriſſimæ, diuini numinis gloriam quærendo. Denique Rachel conſentiente Lia (vt Gregorius Naziazenus inſinuat) patris idola ſurripit, & abſcō- dit, non vt ſeruet, ſed vt delect. Et hoc etiam huius duplicis vitæ magna perfectio eſt. Nam per patrē, mundum ipſum; per idola verò inanes affectus, & terrenas cogitationes accipimus. Et quid amplius ab actiua vita poteſt exquiri, quàm quod ita laboret, vt curas atque inquietudines cohiberi conſentiat? Et quid nobilius cōtemplatiua valet præſtare, quàm ſi eaſdem inquietudines ferè omnino cohibeat; & in- ter occupationes externas animum tranquillū, & pacatum conſeruet? Et quidem (vt mihi videtur) iſtum vtriuſque vitæ profectum, inſignis Nazianze- ni expoſitor Nicetas, in hunc modum expoſuit. La- ban itaque, mundus hic commodè dici queat; idola autem, eius ſædæ & perturbatæ cogitationes, ac ter- renæ rerum imagines. Quare ſi quis hunc mundum, vt patrem amauit, ac deinde per actionem, & con- templationem Chriſto adiunctus, mundum propter vitæ conſuetudinem, cum Chriſto initam, abiurare velit, ille patris idola ſurripiat, id eſt, turpes & crassa rerum ſpecies, quas mūdus obiiicit, ab anima expel- lat, ac primū quidem virtutis ſecunditati eas ſubiiciat. (quandoquidem & Rachel ſella, qua ſedebat, idola ſuppofuit) poſtquam autem ex diuturno labo- re in comprimendis affectibus exhausto, ad animi tranquillitatem, aut cognitionem peruenerit, tunc demum vitioſas impreſſiones, hoc eſt, cogitationes, prorfus, euellat, ac de medio tollat.] Quādo iſtæ vitæ tantam mentis tranquillitatem ſunt adeptæ, vt nec actiua ſollicitudinibus diſtrahatur, nec cōtem- platiua cogitationibus vanis turbetur; facile imper- fectionem actionis, & teporem orationis vitabunt. Hæc enim inde oriī ſolent, quod homo curis lace- ratus, & veluti diſciſſus, in eo quod nunc agit, cor li- berum, & Deo puritate intentionis iunctum, habere non valet, & inanibus cogitationibus obſcuratus, mentem perfectè ad Deum leuatam tenere non po- teſt.

Greg. Na-
zian. 2. o-
rat. in Paſ-
cha.Nicetas
ibidem.De quarta imagine vitæ actiua, & con-
templatiua.

CAPVT XVII.

E N nōdum eſt omnino expoſita hu- ius duplicis vitæ perfectio, quia vetus lex minis polita, atque perfecta, non potuit actionis, & cōtemplationis abſolutionem depingere: & debuit tamquam nouæ legis diſcipula, quo ſummum ac perfectiſſimum eſt vtriuſque vitæ, nouo gratiæ te- ſtamento figurandum reſeruare. Omnes enim iſtæ mulieres, quarum hucusque geſta retulimus, ſuas cogitationes, curas, & labores in creaturis colloca- runt, & homines concupierunt, hominibūque ſer- uierunt. Vnde vitæ actiua & cōtemplatiua eatenus imagines eſſe videtur, quatenus, aut benè erga crea-